

faae Indflydelse paa den Aand og Tone, som er i Skolen. Det vil med andre Ord sige, at jeg frygter for, at Staten vil igjennem Inspektørerne paa en Maade uniformere Skolen, og jeg er paa det aandelige Omraade bange for Alt, hvad der kan kaldes Uniform, Alt, hvad der gaar ud paa at behandle Alle ens. Jeg er tværtimod fremt for, at enhver Lærer faar Lov til at undervise, som det passer ham bedst, saa kan jo Staten med sine Tilsynsmænd se til, hvorvidt han naaer, om Børnene have opnaaet et antageligt Trin af Kundskab og aandelig Udvikling. Dette Sidste er nu rigtignok ikke ganske let at faae konstateret. Jeg mener, at det skal overlades til Læreren at bestemme, hvorledes og med hvilke Midler han vil naae sit Maal; men at dette Forslag ikke vil bidrage hertil, har jeg temmelig stærkt Overbevisning om. Der staar nemlig i § 20, at Udenadslæsning kan drives endog i Forskolen. Ja, naar det bestemmes, at Udenadslæsning kan drives endog i Forskolen, er jeg unegtelig bange for, at Skoleinspektørerne ville opfatte det saaledes, at den skal drives. Kan man forlange af Børn paa 7—8 Aar, at de skulle lære udenad, saa maa man med en ganske anden Ret kunne forlange det af de ældre Børn. Jeg er nu en bestemt Modstander af at forlange Udenadslæsning i nogenformhelt Alder. Det ærede Medlem fra Maribo (Lund) fortalte os en ganske kjøn Historie, i alt Fald en ganske morsom, om Johnny og Kotten. Han troede, at de Angreb, som bleve rettede mod den dyde Maade at lære paa, kunde sammenlignes med Johnnys Løben efter Kotten. Det ærede Medlem tog ganske vist feil ved at anvende denne Historie paa Udenadslæsningen. Han paastod, at Kotten var løbet i sit Hul, og at det ikke var muligt mere at faae den i Falden, det vil sige, denne dyde Udenadslæren, som man har angrebet, fandt slet ikke mere Sted. Jeg tror, at, naar det ærede Medlem vil se næriere efter, vil han finde, at denne Kotte findes endnu mange Steder. Jeg har selv kjendt endel til den, og for mig hed den Valles Lærebog. Den var mig en ligesom Fremt, og jeg husker nu ikke meget Mere af, hvad der stod i den end de Ord, at Menneskene ikke ere saa gode, som de burde være. Det er derfor, at jeg er fremt for Undervisningspligten. Hvis Menneskene vare saa gode, som de burde være, behøvedes den ikke. Var man ikke bange for, at der fandtes Forældre, der ikke vare, som de burde være, var der ingen Grund til at paalægge dem at lade deres Børn undervise. Hvis det ærede Medlem fra Maribo vil se efter i vore Skoler, vil han finde, at der drives en hel Del Udenadslæsning der, at der er megen Religionskundefabstignelse ved Udenadslæren, og saa tror jeg, at han vil indrømme, at det er rigtigt, naar jeg paastaar, at der er Kotten, som Johnny løber efter. Jeg har ogsaa paa andre Omraader i Skolen stødt paa den personlig. Jeg har selv

været med til at skulle lære Geografi udenad, lange Kamfer om, at den og den By havde 1,001 Indbyggere, og det maa dog siges at være temmelig ligegyldigt, om man faar at vide, om der er denne ene Indbygger mere eller mindre. Jeg tror, at Udenadslæsning drives i Almueskolerne efter en meget stor Maalestok, og det er den gode Gjerning, som Friskolen har gjort, at den har aabnet Dinene paa Folk for, hvor forærvelig denne Udenadslæren er.

Førend jeg gaar over til at omtale den Betsning, som dette Lovforslag kan føre med sig, har jeg lyst til at nævne nogle enkelte Ting, som jeg kunde ønske indsatte i Lovforslaget, og som altsaa ikke findes der. Det er altsaa mit Stykke af den Reform, som jeg vil have paa Skolevæsenets Omraade; men jeg er bange for, at det ikke er det samme som den ærede Kultusministers Stykke. Et Hovedpunkt, som jeg særlig kunde ønske reformeret, naar der skal begyndes paa en Reform af Skolevæsenet, er Skolelærernes Lønning. Det er den oftere omtalte Rante om at gjøre Skolelærernes Løn flydende eller i alt Fald at gjøre en Del af den flydende. Naar jeg udtaler dette saa fort, tror jeg, at Alle forstaa, hvad jeg mener dermed. Jeg behøver neppe nærmere at udtale, at jeg finder, at en Del af Lønnen bør ydes i Skolepenge, og at Skolepengene bør følge Børnene baade i Friskolen og i Statskolen. Jeg er bange for, at dette Stykke ikke naaes lige strax; men jeg tror dog, at et Skridt henimod dette Stykke Reform af vort Skolevæsen kunde gaaes ved f. Ex. at faae en Bestemmelse om, at de Lærere, som fremtidig ansættes, skulle finde sig i den Lønningssreduktion, som maatte blive Følgen af en senere Skolelov. Derved vilde vindes Noget (Afbrydelse). Et andet Medlem siger, at det er for lidt. Ja, det er rigtigt, at det er for lidt, men efter den politiske Situation, som ligger for, kan jeg ikke negte, at jeg er kommen til at se maaste noget anderledes end det ærede Medlem paa forskjellige Sager. Jeg er kommen til at se saaledes derpaa, at jeg tror, man kommer til at nøjes med smaa Skridt, naar de blot gaa i den rigtige Retning hen imod Maalet. Jeg vil derfor være med til paa det ene og paa det andet Omraade at tage de smaa Skridt. Jeg vil derfor sige, at det, jeg nævnte, vilde være et Skridt henimod Maalet, en Afstrøining paa den Gjalb, Statskolen staar i til Friskolen. Paa den Maade vil jeg modtage det, men det er ikke Gjalbens Betaling. — Et andet Stykke, som heller ikke findes i dette Lovforslag, er Bestemmelsen om Lærernes Raabelse. Der er Noget, som er indrømmet fra alle Sider, at Lærernes Raabelse nu er meget uheldig, og naar jeg derfor nævner dette, er det snarere Noget, der har Udsigt til at vinde Stemning for sig, end hvad jeg før nævned. Jeg tror, at det kan vinde Stemning for sig, at Forældrene faae direkte